

Datum
2022-09-23

Diarienummer
Dnr Af-2022/0054 3368

Avsändarens referens
S2022/02964

Regeringskansliet
Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Remissyttrande: Stärkt arbete med att bekämpa bidragsbrott – administrativt sanktionssystem och effektivare hantering av misstänkta brott (SOU 2022:37)

Arbetsförmedlingen tillstyrker de förslag som framgår av betänkanudet.

Arbetsförmedlingen väljer dock att lämna ett antal synpunkter som redovisas nedan.

Allmänna synpunkter

Arbetsförmedlingen är positiv till att den som orsakat en felaktig utbetalning ska få en konsekvens snabbt samt att rättsväsendet avlastas från enklare bidragsbrott och att de anmälningspliktiga handlingarna ska handläggas av Ekobrottsmyndigheten. Förslagen ger incitament till större noggrannhet att lämna korrekta uppgifter från början, vilket i sin tur kan minska de felaktiga utbetalningarna. Sanktionsavgifter skulle kunna förhindra och förebygga fel då det blir mer kännbart med en avgift när oriktiga uppgifter har lämnats. Det skulle kunna uppmuntra till större noggrannhet att lämna korrekta uppgifter från början.

Förslagen medför avlastning för vissa delar av rättsväsendet men samtidigt ett behov av ökade resurser för berörda myndigheter. Det kommer krävas mer av utredare när vi i alla ärenden där vi bedömt att en felaktig utbetalning skett även ska bedöma om det finns skäl för undantag från sanktionsavgift eller om det finns grund för polisanmälan. Kravet på att alltid beakta nedsättning av sanktionsavgiften kommer att kraftigt påverka förmågan att automatisera behandling och beredning av ärenden eftersom omständigheterna för nedsättning av

Datum
2022-09-23Diarienummer
Dnr Af-2022/ 0054
3368

sanktionsavgiften behöver vägas i varje enskilt fall, dessutom tenderar grunderna för en nedsättning att vara av en mer subjektiv karaktär (se avsnitt 8.9.2 i delbetänkandet) Här kommer vi behöva förstärka vilket medför ökade kostnader och behov av resurser för personal och IT-utveckling.

Det kommer därutöver att krävas systemutveckling, utveckling av handläggningsrutiner och utveckling av myndighetens utredningar gällande misstanke om felaktig utbetalning. Även informationen till arbetsgivare och arbetssökande måste uppdateras.

I betänkandet framgår att bidragsbrott som är grovt, eller som avser ett belopp som överstiger ett halvt prisbasbelopp, alltid ska anmälas. Andra brott får anmälas endast om det finns särskilda skäl. I betänkandet står även att överträdelser som understiger ett halvt prisbasbelopp ska kunna leda till anmälan om det finns särskilda skäl, till exempel vid upprepade förseelser. I delbetänkandet beskrivs att det finns tre huvudsakliga kvalifikationsgrunder när ett bidragsbrott är att anse som grovt, ett av dessa är systematisk brottslighet. I SOU 2020:35 Kontroll för ökad tilltro framgår att välfärdsbrott ofta begås mot flera myndigheter mer eller mindre samtidigt. Utbetalningarna kan uppgå till stora belopp, komma från flera myndigheter och involvera ett stort antal personer. Komplexa brottsupplägg som berör flera myndigheter är dessutom särskilt svåra att utreda och slå fast för de utbetalande myndigheterna. Ett brott som är en del av ett systematiskt brottsupplägg som riktar sig till flera olika myndigheter men där de enskilda beloppen understiger ett halvt prisbasbelopp bör rimligtvis betraktas som grovt och kunna leda till en straffrättslig sanktion. Det bör närmare utredas om förslaget om att mindre grova brott endast får anmälas om det finns särskilda skäl på ett tillräckligt sätt understödjer samverkan för att motverka upprepade välfärdsbrottslighet. Ett brottsupplägg som är myndighetsöverskridande men där den enskilde myndigheten inte har anledning att anta att samma upplägg även har riktats mot andra myndigheter borde kunna förhindras om det fanns förutsättningar för tillgång till gemensam information.

Utredningens förslag kräver ett omfattande samarbete med övriga sanktionande myndigheter för att säkerställa en enhetlig tillämpning av lagstiftningen. Att Ekonomistyrningsverket föreslås få i uppdrag att ta fram indikatorer samt analysera det föreslagna sanktionssystemet ser vi som positivt och bör kunna ge insikter för förbättringar på ett mer genomgripande sätt än om varje enskild myndighet gör detta. Det torde vara en framgångsfaktor om samtliga myndigheter kan ha samma system och indikatorer

I betänkandet framgår att IAF får i uppdrag att följa upp a-kassornas hantering och IVO får i uppdrag följa upp kommunernas hantering. Det

Datum
2022-09-23

Diarienummer
Dnr Af-2022/ 0054
3368

finns dock anledning att ifrågasätta om åtgärderna för att åstadkomma en hög enhetlighet i bedömningarna är tillräckliga.

En administrativ avgift kan utgöra en allvarlig ekonomisk påfrestning för den enskilde. Det är därför viktigt att säkerställa att regelefterlevnaden är enhetlig och att risken att omfattas av en administrativ avgift beror på de faktiska sakförhållandena och inte vilken a-kassa hen tillhör.

Att det förekommer ojämlig hantering på a-kassorna tas bland annat upp i Riksrevisionens rapport (RiR 2018:27) A-kassorna, IAF och arbetslöshetsförsäkringen - mer kan göras för att främja likvärdigheten. Granskningen visar att det finns betydande skillnader mellan a-kassorna i hur ofta underrättelserna leder till sanktioner. Skillnaderna kan inte förklaras av att a-kassornas ärenden skiljer sig åt, eller av vilken utbildningsnivå och inkomst deras medlemmar har. En möjlig förklaring till skillnaderna är att a-kassorna tillämpar regelverket olika.

På Arbetsförmedlingens vägnar

Maria Mindhammar

Föredragande

Annela Yderberg

Beslut i ärendet har fattats av generaldirektör Maria Mindhammar. Ärendet har föredragits av ekonomidirektör Annela Yderberg. I den slutliga handläggningen av ärendet har även verksamhetssamordnare Peter Thornberg deltagit.

Beslutet fastställs digitalt i diariet och saknar därför namnunderskrifter.